

Politikpapir

Indeværende dokument er Danske Museers fælles holdning til det politiske begreb 'Åndelig oprustning' samt det indsatsområde, som ODM har defineret som 'kulturel sammenhængskraft'. Dette er et af tre strategiske indsatsområder i 2026. Principdokumentet kan bruges som udgangspunkt for udarbejdelse af egentlige politiske forslag på området.

Danske Museer
Vartov, Farvergade 27D
1463 København K, Denmark
T + 45 4914 3966
info@dkmuseer.dk
www.danskemuseer.dk

Kulturel sammenhængskraft og museernes rolle

I en tid præget af kriser og geopolitiske konflikter, klimaudfordringer og stigende polarisering kan museer spille en central rolle som proaktiv samfundsaktør. Museer er troværdige videns- og forskningsinstitutioner og forvalter vores fælles og mangfoldige arv. De giver indsigt, udsyn og perspektiv på os selv og verden i dag – og som et demokratisk mødested giver museer mulighed for at finde sammen i nye fællesskaber og orientere os mod fremtiden.

Danske Museers politikpapir skal fungere som et fælles afsæt og grundlag, når organisationen og dens medlemmer påtager sig opgaver, iværksætter konkrete initiativer, indgår i dialog om eller på andre måder agerer som samfundsaktør i forbindelse med 'åndelig oprustning', 'kulturel modstandskraft' mv.

Danske Museer er bevidst om, at feltet er stærkt værdipolitisk, og at holdningerne i museumslandskabet er delte. Danske Museer kan indgå i debat om, men bruger ikke selv aktivt begrebet 'åndelig oprustning'. ODM vælger i stedet at anvende det civile begreb 'kulturel sammenhængskraft'.

Dette sker for at sikre en balance ift. at kunne indgå i debatten, når det er relevant, men samtidig skabe en distance til det partipolitiske ophæng – og for at undgå en militaristisk tone.

Danske Museer bakker op om de seks principper, som er defineret i regi af Dansk Kulturliv:

['Et frit og uafhængigt kulturliv er en del af fundamentet under et stærkt og levende demokrati.'](#)

De 6 principper i overskrift:

- Kulturlivet skaber rammerne for kunstens og samtalens frie udfoldelse
- Kritik er en demokratisk ressource
- I kunsten og kulturlivet er ordet frit
- Kunst og kultur er vigtige for udviklingen af samfundet
- Fri formidling styrker fællesskaberne
- Armslængden styrker et mangfoldigt kunst- og kulturliv

Principper og værdier

Danske Museer ser tre overordnede principper, der sætter retning ift. kulturel sammenhængskraft, og hvor museer og kulturarv kan spille en aktiv rolle:

- *Forbundethed*. Hvordan vi som mennesker er knyttet til og formet af historien. Det handler om at reflektere og være bevidst om sin fortid og de omstændigheder, der har været med til at forme den (materiel og immateriel kulturarv).
- *Dannelse, viden og kompetencer*, der giver os mulighed for at orientere os, træffe valg og agere i vores eget liv og sammen i en verden i hastig forandring
- *At tage ansvar* for sit eget liv, men også for alt det, vi har til fælles, trods vores forskelligheder. Det handler om at skabe, udvikle og kæmpe for vores demokrati med afsæt i Grundloven og de fundamentale rettigheder, den indeholder.

Museerne har en væsentlig rolle og et ansvar for at udmønte de tre principper.

Museernes rolle og ansvar i forhold til kulturel sammenhængskraft og demokrati stiller høje krav til museernes arbejde og en høj museumssetisk standard, som er formuleret i ICOMs etiske regler: [ICOM_DK_Etiske-regler.pdf](#)

Når museerne agerer som samfundsaktør i forhold til kulturel sammenhængskraft, kræver det gennemsigtighed i forhold til vores rolle, ansvar og dagsordener – og også et mod til som institution at reflektere over og håndtere praktiske dilemmaer i vores museumsfaglige professionelle arbejde. Så museerne har og skal have stor frihed, men med friheden følger også et ansvar især i et felt, hvor museumsarbejdet kan få aktivistisk karakter.

Centrale temaer / mærkesager

Den kulturelle sammenhængskraft er grundlæggende for museernes virke som almennyttige samfundsinstitutioner. Danske Museer skal være med til at placere museerne som en væsentlig aktør på denne dagsorden. Erfaringerne fra USA viser, at det er helt afgørende at stå fast på den værdi, der ligger i den kulturelle sammenhængskraft, og som kun kan eksistere med udgangspunkt i et frit, uafhængigt og aktivt kulturliv.

Danske Museer ser tre centrale temaer, hvor museerne kan arbejde med kulturel sammenhængskraft:

- Museer varetager *kulturarven* og vores fælles fortælling gennem indsamling, registrering, bevaring af kunst, kultur- og naturgenstande.
- Museer arbejder med *dannelse* i formidlingen både til det brede publikum og i undervisningssammenhæng.
- Museer arbejder med *identitet og forbundethed* gennem formidling af lokal- og danmarkshistorien.

Vi arbejder med vores temaer baseret på forskning og etableret viden, og vi er åbne for den svære samtale, hvor der ikke er entydige svar. Det velfungerende demokrati kendetegnes ved, at meninger kan brydes åbent og frit.

Museerne er stærke aktører på dette område, fordi vi kan bringe vores forskning, samlinger og viden i spil. Museerne kan dermed skabe perspektiv og dybde i

samfundsdebatten og på den måde bidrage meningsfuldt og væsentligt til kulturel sammenhængskraft.

Eks. 1.

Hvis et museum bliver udfordret på (et af) de tre principper, der er redegjort for i ovenstående, skal Danske Museer vurdere, om sagen er af så principiel karakter, at der er brug for en aktiv stillingtagen.

Fx hvis det at varetage en diversitetsdagsorden som del af en demokratisk grundværdi, bliver udfordret, så er det et princip som Danske Museer støtter op om.

Eks. 2

Hvis politiske kræfter udfordrer (et af) de beskrevne principper med en bestemt dagsorden, vil det ligeledes være et angreb på grundlæggende demokratiske principper, som Danske Museer ikke vil acceptere.